

BÖLÜM 23

YAŞLIDA DERMATOLOJİK SORUNLARDA DESTEK BAKIM

Pelin ÇELİK¹

Dünya çapında ortalama yaşam süresinin artmasına paralel olarak, kronik hastalıklarla birlikte cilt sorunlarının da görülme sıklığı artış göstermektedir. Yaşlanmayla ciltte meydana gelen dejeneratif değişikliklerle birlikte, fonksiyonel yetersizlikler, kronik hastalıklar, duyuşsal ve motor kayıplar, unutkanlık, konfüzyon ve görme sorunları nedeniyle ciltte yaralanma riski artmakta ve bakımı ihmal edilebilmektedir. Bu nedenle yaşlılıkta cilt bütünlüğünün korunması ve sorunların doğru tanı, uygun tedavi ve bakım ile giderilmesi, hem morbiditenin azaltılması hem de yaşam kalitesinin olumlu yönde etkilenmesi açısından önemlidir.

Bu bölümde yaşlılarda sık görülen cilt sorunlarına ve cilt bütünlüğünü korumaya yönelik girişimler ve bakımına değinilmiştir.

YAŞLILARDA CİLT SORUNLARI VE BAKIMI

Cilt yaşlanma etkilerinin en belirgin gözlendiği organlardan biridir. Yaşlanmayla beraber belirginleşen cilt değişikliklerinde genetik ve çevresel faktörlerin etkisi olsa da bu değişikliklerin bireyden bireye farklılık gösterdiği bilinmektedir. Dermatolojik sorunlar yaşamı tehdit etmemekte ancak yaşlıların yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Yaşlıların sık karşılaştığı cilt sorunlarının başında kaşıntı ve kuruluk yer almaktadır. Ayrıca egzama, enfeksiyonlar, vasküler hastalıklar, iyi veya kötü huylu deri tümörleri ve ilaç erüpsiyonları da sıklıkla görülen diğer cilt sorunlarıdır.

¹ Öğr. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, pcelik@cumhuriyet.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Akçay, Ş., Aslan, D., Aydos, T., Erden Aki, Ö., Gökçe Kutsal, Y., Gülekon, A., Ordu-Gökkaya, N. (2012). Birinci Basamak İçin Temel Geriatri, 1. Baskı. Algi Tanıtım, Ankara, 7-74.
2. Altındış, M. (Ed.). (2013). Yaşlılarda güncel sağlık sorunları ve bakımı. İstanbul Tıp Kitabevi.
3. Arslan, P.R.N., Gerçeği, Y. (2004). Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma Merkezi (GEBAM). HÜ Hastaneleri Basımevi.
4. Bayrak, S., Akın, S. Yaşlılarda Cilt Sorunları ve Bakımı. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 1(3), 215-220.
5. Brem, H.A.R.O.L.D., Tomic-Canic, M., Tarnovskaya, A., Ehrlich, H. P., Baskin-Bey, E., Gill, Brennan-Cook, J., Turner, R. L. (2019). Promoting skin care for older adults. Home Healthcare Now, 37(1), 10-16.
6. Chang, A.L.S., Wong, J.W., Endo, J.O., Norman, R.A. (2013). Geriatric dermatology review: Major changes in skin function in older patients and their contribution to common clinical challenges. Journal of the American Medical Directors Association, 14(10), 724-730.
7. İşbil, N. (2018). Sebace bezlerin fizyolojik fonksiyonları. Türkiye Klinikleri Dermatoloji Dergisi, 28(2), 69-75.
8. Mortazavi, S S., Shati, M., Keshtkar, A., Malakouti, S.K., Bazargan, M., Assari, S. (2016). Defining polypharmacy in the elderly: a systematic review protocol. BMJ open, 6(3).
9. Navaratnarajah, A., & Jackson, S. H. (2017). The physiology of ageing. Medicine, 45(1), 6-10.
10. Özdemir, L. (2006). Akdemir N. Yaşlı bireyde hemşirelik değerlendirmesi ve bakım uygulamaları. Editör: Arioğul S. Geriatri ve Gerontoloji. Medikal&Nobel Tıp Kitabevi, Ankara, 161-181.
11. Özer, U.H.E. (2009). Yaşlı bireyde akılcı ilaç kullanımı ve hemşirenin sorumlulukları. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 16(2), 42-51.
12. Parlak, A., Küçükuslu, N., Aydoğan, Ü. (2012). Yaşlılarda sık görülen deri hastalıkları. Türkiye Aile Hekimliği Dergisi, 16(2), 72-82.
13. Tiftik, S., Kayış, A., İnandır, İ. (2012). Yaşlı bireylerde sistemsel değişiklikler, hastalıklar ve hemşirenin rolü. Akad Geriatri, 4(1), 1-11.
14. Wey, S.J., Chen, D.Y. (2010). Common cutaneous disorders in the elderly. Journal of Clinical Gerontology and Geriatrics, 1(2), 36-41.
15. Yorulmaz, A., Yalçın, B. (2016). Investigating the frequency of dermatological diseases in the oldest old. Turkish Journal of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi, 19(4).
16. Yorulmaz, A., Tabanlıoğlu-Onan, D., Kulcu-Çakmak, S., Yalçın, B. (2017). a retrospective study on the etiological factors of chronic pruritus in the elderly. Turkish Journal of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi, 20(3).